

Ordnat urval med eller utan upprepning ("återläggning")

Om X, Y är ändliga mängder, $|X| = m, |Y| = n$:

Sats: Antalet **funktioner** $f : X \rightarrow Y$

= antalet element i $Y^m = Y \times Y \times \dots \times Y$ (m st)

= antalet ord av längd m i Y

= antalet **ordnade val med upprepning** (tillåten) av m st ur Y

$$= n^m = |Y|^{|X|}$$

Sats: Antalet **injektioner** $f : X \rightarrow Y$

= antalet ord av längd m i Y utan upprepning

= antalet **ordnade val utan upprepning** av m st ur Y

$$= n(n-1)\dots(n-m+1) = (n)_m = \frac{n!}{(n-m)!}$$

Följdsats: Antalet **bijektioner** $f : X \rightarrow Y$

$$= \begin{cases} n! = n(n-1)\dots2\cdot1 & \text{om } |X| = |Y| \\ 0 & \text{annars} \end{cases} \quad (\text{Specialfall av föregående})$$

Ordnat urval utan upprepning

Antalet k -delmängder till en n -mängd =

= antalet **oordnade val** av k st från en n -mängd, **utan upprepning** =

= **binomialtalet** $\binom{n}{k}$, läses " n över k " (eng. "n choose k ")

Rekursivt:

Pascals triangel:

$$\begin{cases} \binom{n}{k} = \binom{n-1}{k-1} + \binom{n-1}{k}, & k, n \in \mathbb{N} \\ \binom{n}{0} = \binom{n}{n} = 1, & n \in \mathbb{N} \end{cases} \quad \begin{array}{ccccccccc} & & & & 1 & & & & \\ & & & & 1 & 1 & & & \\ & & & & 1 & 2 & 1 & & \\ & & & & 1 & 3 & 3 & 1 & \\ & & & & 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \\ & & & & 1 & 5 & 10 & 10 & 5 \\ 1 & 6 & 15 & 20 & 15 & 6 & 1 & 1 & \vdots \end{array}$$

$$\text{Sats: } \binom{n}{k} = \binom{n}{n-k} = \frac{(n)_k}{k!} = \frac{n!}{k!(n-k)!}$$

Binomialsatsen: $(a+b)^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} a^{n-k} b^k$

(Kommer nästa gång:)

Multinomialtal: $\binom{n}{k_1, k_2, \dots, k_m} = \frac{n!}{k_1!k_2!\dots k_m!} \quad (k_i \geq 0, \quad \sum_{i=1}^m k_i = n)$

= antalet sätt fördela n (olika) element i m (olika) lådor, med k_i st i låda i

= antalet sätt att **ordna** en **multimängd** som har k_i exemplar av element i

= antalet funktioner $f : [n] \rightarrow [m]$ som antar värdet i precis k_i gånger,
(där $[r] = \{1, 2, \dots, r\}$)

Multinomialsatsen:

$$(x_1 + x_2 + \dots + x_m)^n = \sum_{\substack{\sum k_i = n \\ k_i \geq 0}} \binom{n}{k_1, k_2, \dots, k_m} x_1^{k_1} x_2^{k_2} \dots x_m^{k_m}$$